

YOUR OPINION MATTERS;

FORWARD THE FOLLOWING REQUEST TO THE MININSTER'S EMAIL ADRESS AND
YOU CAN MAKE A DIFFERENCE.

PLEASE FORWARD THIS EMAIL TO AS MANY PEOPLE YOU CAN.

YOU COULD ALSO VISIT THIS WEBSITE FOR MORE INFORMATION:

www.areopagitou17.blogspot.com

Minister of Culture: G. Voulgarakis, office: +30 2103636177, fax: +30 2103638137,
email: gvoulg@parliament.gr

APPEAL TO THE MINISTER OF CULTURE

Honourable Minister,

I appeal to you not to consent to the lifting of the preservation order of the monument of 17 Dionysiou Areopagitou str. which will lead to its demolition. The tie result of the voting (12-12) at the joint architectural and archaeological committee of the 3rd of July 2007 leaves to you the burden of the final decision for the preservation of this fine monument.

Yours sincerely,

Name, Occupation

P.S. Please Cc to us (anastasakis@tee.gr) your appeal

Facade, detail: Mosaic "Oedipus and the Sphinx"

Monumental Art Deco entrance with marble women statues
in traditional greek clothing on either side

Mep'o'us mole'

(Η ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΘΑ ΜΕΤΡΗΣΕΙ ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΑΥΤΟ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΣΤΟ EMAIL ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ.
ΠΡΟΩΘΗΣΤΕ ΑΚΟΜΑ ΑΥΤΟ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ.
ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.areopagitou17.blogspot.com)

Υπουργός Πολιτισμού: Γ. Βουλγαράκης, τηλ. γραφείου 2103636177, fax 2103638137, email gvoulg@parliament.gr

ΕΚΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

κ. Υπουργέ,
σας απευθύνω έκκληση ώστε να μην συναινέσετε στον αποχαρκτηρισμό του κτιρίου -
μνημείου επί της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου 17. Γνωρίζετε ότι η ψηφοφορία των
προσώπων στην κοινή συνεδρίαση του ΚΑΣ και του ΚΣΝΜ ήταν 12-12 και ότι πλέον το
μεγαλύτερο βάρος για τη σωτηρία του σημαντικού αυτού μνημείου πέφτει στα χέρια σας.

Με εκτίμηση,

Ονοματεπώνυμο
Ιδιότητα

Λεπτομέρεια όψης: Ψηφιδωτό «Ο Οιδίποδας και η Σφίγγα»

Η μονόφυλλη μνημειακή είσοδος σε αυθεντικό πνεύμα
της Art Deco πλαισιώνεται από τις δύο ανάγλυφες
Ηπειρώτισσες με την παραδοσιακή ενδυμασία

Σε δωτέα του

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Στις 30 Αυγούστου 2007, δεκαπέντε μέρες πριν τις εκλογές, με τις φωτιές σε πλήρη εξέλιξη, με πληγωμένη την Αρχαία Ολυμπία, με κλειστή τη Βουλή, ο Υπουργός Πολιτισμού υπέγραψε την «έγκριση της ολικής και διηνεκούς άρσης προστασίας του χαρακτηρισμένου ως μνημείου ακινήτου της Δ. Αρεοπαγίτου 17, ώστε τούτο μετά προηγούμενη αναγκαστική απαλλοτρίωση να κατεδαφιστεί ».

Ο Υπ. Πολιτισμού & υποψήφιος βουλευτής Α' Αθηνών Γ. Βουλγαράκης, αγνόησε:

- Τις χιλιάδες εκκλήσεις που έλαβε από Αθηναίους, ξένους επισκέπτες, επιστήμονες, νομικούς, καθηγητές, τ. υπουργούς, συλλόγους, φορείς
- Τους αρχιτέκτονες που τόνισαν τη μοναδική αξία του κτιρίου και του μετώπου της Δ. Αρεοπαγίτου για την πόλη
- Τα αθρόα δημοσιεύματα κατά της κατεδάφισης, την κατακραυγή του διεθνούς τύπου και τις καθημερινές δηλώσεις διαμαρτυρίας και οργής στο διαδίκτυο
- Νόμους, διεθνείς συμβάσεις και προγενέστερες αποφάσεις των οργάνων της πολιτείας
- Τη σιωπή των συναδέλφων του που μάλλον διαφωνούν με την απόφαση του και που χωρίς τη συναίνεσή τους δεν μπορεί να υπάρξει αποχαρακτηρισμός, απαλλοτρίωση και κατεδάφιση

✓ Φεύγοντας επιδιώκει να αφήσει τον τόπο με ένα μνημείο λιγότερο, όπως αφήνει την Ολυμπία με «...μερικά καμμένα δένδρα».

Μοναδικό επιχείρημα υπέρ της κατεδάφισης υπήρξε ότι τα κτήρια θα «διαταράσσουν» τη θέα των επισκεπτών του μουσείου.

Οι ιδιοκτήτες έχουν προτείνει λύσεις όπως η ανάπλαση των πίσω όψεων, η εικαστική παρέμβαση από γνωστούς καλλιτέχνες, η φύτευση με υψηλά δένδρα, τις οποίες ο Υπουργός αποδέχθηκε προφορικά να προωθήσει. Αντί γι αυτό υπέγραψε βιαστικά την απόφαση του αποχαρακτηρισμού.

Η οικία Κουρεμένου παραμένει διατηρητέα. Είμαστε βέβαιοι ότι με τη συμπαράσταση όλων και την κρίση της Δικαιοσύνης θα κοσμεί για πολλά χρόνια ακόμα την πόλη μας.

ΑΠΟΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ Δ. ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ 17 ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Την Τρίτη 3/7/2007 στο ΥΠΠΟ, σε πολύωρη κοινή συνεδρίαση του ΚΑΣ και του ΚΣΝΜ (που ορίστηκε αιφνιδιαστικά την Παρασκευή 29/6/07 χωρίς να ειδοποιηθούν οι έχοντες έννομο συμφέρον) αποφασίστηκε, με μια ψήφο διαφορά (την διπλή ψήφο του προέδρου) ο αποχαρκτηρισμός του κτιρίου της Διονυσίου Αρεοπαγίτου 17 από Έργο Τέχνης, με σκοπό να ακολουθήσει αποχαρκτηρισμός και του αρ. 19 και να κατεδαφισθούν. Αιτιολογία: η θέα από το Νέο Μουσείο Ακροπόλεως που θεωρήθηκε υπέρτερο δημόσιο συμφέρον.

Παράσταση έκαναν ο καθηγητής αρχιτεκτων και αναστηλωτής Ιωάννης Κίζης, ο εκπρόσωπος της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς αρχιτεκτων Ιωσήφ Εφραιμίδης, οι κάτοικοι Μαρίνα Κουρεμένου, Μαρίζα Κωχ, Μανώλης Αναστασάκης, Αχιλλέας Φρειδερίκος, Νίκος Ρουσέας, εκπρόσωπος του Βαγγέλη Παπαθανασίου, ιδιοκτήτη του αρ.19, ενώ έγγραφες διαμαρτυρίες (που όμως δεν διαβάστηκαν) έστειλαν Ακαδημαϊκοί, Πανεπιστημιακές Σχολές, ο Δήμος Ιωαννίνων, Καθηγητές κ.α.

Το κτίριο της Διον. Αρεοπαγίτου 17, είναι έργο του 1930 του Ηπειρώτη αρχιτέκτονα Βασίλη Κουρεμένου (1875 – 1957) Ακαδημαϊκού, καθηγητή ΕΜΠ, ζωγράφου με πολλά διεθνή βραβεία, φίλου του Ελ. Βενιζέλου και του Pablo Picasso.

Το κτίριο θεωρείται από τους μελετητές ως ένα από τα πιο σημαντικά της εποχής του μεσοπολέμου στην Αθήνα, ίσως το ωραιότερο δείγμα Art Deco στην πόλη. Την όψη του κοσμούν γλυπτά, ψηφιδωτά, ορθομαρμαρώσεις από κόκκινο και γκρίζο μάρμαρο.

Χαρακτηρίζεται διατηρητέο από το ΥΠΕΧΩΔΕ το 1978 και έργο τέχνης από το ΥΠΠΟ το 1988. Σε όλους τους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης η ύπαρξη των διατηρητέων 17 & 19 είναι βασική προϋπόθεση για τον σχεδιασμό. Στο Νέο Μουσείο επιτρέπεται κατά παρέκκλιση ύψος 24μ., ώστε να «συνομιλεί με τον Παρθενώνα» πάνω από τα κτίρια της περιοχής.

Το ΚΑΣ το 2003 δικαιολογεί τη θετική του απόφαση για την ανέγερση του Μουσείου με το σκεπτικό ότι το Μουσείο δεν είναι ορατό από την Δ. Αρεοπαγίτου και συνεπώς δεν επιβαρύνει τα μνημεία και τα διατηρητέα κτίρια. Εγκρίνει δηλαδή την ανέγερση του Μουσείου, επειδή ο τεράστιος όγκος του κρύβεται από τα κτίρια της Δ. Αρεοπαγίτου! Με το ίδιο σκεπτικό εγκρίνεται η ανέγερση και από το ΣτΕ το 2005.

Με την κατεδάφιση των δύο αυτών διατηρητέων κτιρίων ουσιαστικά ακρωτηριάζεται ο μοναδικός χαρακτήρας της Δ. Αρεοπαγίτου. Ταυτόχρονα χάνεται ένα σημαντικό κομμάτι της σύγχρονης αστικής ιστορίας μας. Και όλα αυτά στο όνομα ενός κτιρίου – μουσείου το οποίο θα έπρεπε να είχε ως αποστολή τη διατήρηση και τη μεταφορά της μνήμης και όχι την καταστροφή της.

Και δυό λόγια για τη θέα: Από την αίθουσα των γλυπτών του Παρθενώνα φαίνεται ο Παρθενώνας και ολόκληρος ο βράχος της Ακρόπολης. Κρύβεται το Θέατρο του Διονύσου, όχι μόνο από τα κτίρια της Δ. Αρεοπαγίτου, αλλά και από τα ψηλά πλατάνια του δρόμου που αποτελούν τη «δροσιά των περιπατητών» όπως επεσήμανε η Μαρίζα Κωχ, και από τα πυκνά κυπαρίσσια του αρχαιολογικού χώρου. Θα πρέπει και αυτά να «καούν» στο όνομα του υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος;

Τα κτίρια της Διον. Αρεοπαγίτου στην ουσία εμποδίζουν το εστιατόριο του Μουσείου να φαίνεται από τον Μεγάλο Περίπατο και τον Αρχαιολογικό χώρο. Το τεράστιο, υπαίθριο, διακοσίων θέσεων εστιατόριο θα λειτουργήσει πάνω σε μια υψηλή τσιμεντένια εξέδρα – πρόβολο (στο ύψος της στέγης του κτιρίου Βάιλερ) που εξέχει από τον κύριο όγκο του Μουσείου, προς τη Διον. Αρεοπαγίτου, επί της οποίας σημειωτέον ότι δεν επιτρέπεται χρήση εστιατορίου.

Με την χθεσινή σκανδαλώδη απόφαση επιχειρείται να καταλυθεί η ιερότητα αρχαιολογικού χώρου, η πολύτιμη αρχιτεκτονική μας κληρονομιά, ο μοναδικός χαρακτήρας της Διονυσίου Αρεοπαγίτου, για να πίνει τον καφέ του ο τουρίστας με ανεμπόδιστη θέα και να ενισχυθούν έτσι οι εμπορικές χρήσεις του μουσείου. Αυτό θέλουμε;

Λεπτομέρεια όψης: Ψηφιδωτό « Ο Οιδίποδας και η Σφίγγα»

Η μονόφυλλη μνημειακή είσοδος σε αυθεντικό πνεύμα της Art Deco πλαισιώνεται από τις δύο ανάγλυφες Ηπειρώτισσες με την παραδοσιακή ενδυμασία

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΚΑΣ ΚΑΙ ΚΣΝΜ ΤΗΝ 3/7/2007
ΜΕ ΘΕΜΑ «ΕΓΚΡΙΣΗ Η ΜΗ ΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΑΡΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΕΝΟΥ ΩΣ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ
ΔΙΟΝ. ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ 17».

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

- Το εν λόγω ακίνητο έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο από το ΥΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 405 Δ/9.8.1978) και από το ΥΠΠΟ (ΦΕΚ 357/β/7-6-1988).
- Το 1978 έγινε τροποποίηση του Γενικού Πολεοδομικού Κανονισμού (ΠΔ 7.7/9.8/1978) περι καθορισμού της χρήσεως των οικοδομών επί τμήματος της οδού Δ. Αρεοπαγίτου και των παρόδων αυτής της πόλεως των Αθηνών. Στο άρθρο 1 χαρακτηρίζονται τα κτίρια 17, 19, 21, 23, 29, 33, 35, 37, 39 ως διατηρητέα και επιβάλλεται να επανέλθουν στην αρχική τους κατάσταση.
- Το 1987 το ΚΑΣ ζητά την απαλλοτρίωση των κτιρίων του Οικοδομικού Τετραγώνου 440 (όπου επρόκειτο να ανεγερθεί το νέο Μουσείο της Ακρόπολης) για να κατεδαφισθούν, εκτός από τα κτίρια 17 και 19 «τα οποία αποτελούν μια αρχιτεκτονική ενότητα και επιβάλλεται η διατήρησή τους».
- Το 1991 το ΥΠΠΟ εκδίδει βιβλίο με τα αποτελέσματα του διεθνούς διαγωνισμού για την ανέγερση του νέου Μουσείου της Ακρόπολης. Στον κτιριολογικό κανονισμό αναφέρει σαφώς ότι «διατηρούνται οι τρεις κηρυγμένες διατηρητέες πολυκατοικίες της οδού Δ. Αρεοπαγίτου». Ο νικητής του διαγωνισμού δηλώνει ότι επέλεξε την θέση Μακρυγιάννη, αντί για άλλες δυό εναλλακτικές θέσεις, διότι εκεί «όντας περιβεβλημένο από τον αστικό ιστό το νέο μουσείο δεν θα παρεμβαίνει στο περιβάλλον.»
- Το 1992, (ΦΕΚ 124Δ 7.2.92) εικοσι επτά κτίρια κρίνονται απαλλοτριωτέα για την πιθανή ανέγερση του μουσείου Ακροπόλεως, μεταξύ των οποίων και τα διατηρητέα.
- Το 1995 ανακαλείται η απαλλοτρίωση των 27 κτιρίων «λόγω του γεγονότος ότι στην απαλλοτριωθείσα έκταση είχαν συμπεριληφθεί και ακίνητα που έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα». (ΦΕΚ 18Δ 19.01.95)
- Το 1996 εγκρίνεται τροποποίηση ΓΠΣ κατά την οποία καθορίζεται σαφώς ο χώρος ανέγερσης του νέου μουσείου «πλην του τμήματος του οικοδομικού τετραγώνου 7^α όπου βρίσκονται τα διατηρητέα κτίρια επίτης οδού Δ. Αρεοπαγίτου 17 & 19 στα οποία καθορίζονται χρήσεις πολιτιστικών λειτουργιών και κατοικίας.» (7.6.96)
- Το 2003 κατεδαφίζεται το σημαντικό κτίριο της Δ. Αρεοπαγίτου 15, θαυμάσιο δείγμα αρχιτεκτονικής του 30 του αρχιτέκτονα Αξελού, διότι δεν είχε κηρυχθεί διατηρητέο. Το κτίριο ήταν γωνιακό και αποτελούσε την αρχή της μοναδικής αρχιτεκτονικής ενότητας των κτιρίων της Δ. Αρεοπαγίτου. Αντιδρούν βουλευτές, αρχιτέκτονες, συγγραφείς, δημοσιογράφοι .
- Ο ΥΠΠΟ Ευ. Βενιζέλος απαντά σε σχετική ερώτηση του Βουλευτή Ν. Κακλαμάνη ότι το αρ. 15 απαλλοτριώθηκε μεν αλλά το 17 διατηρείται διότι είναι χαρακτηρισμένο ως έργο τέχνης από το ΥΠΠΟ και το 19 διότι είναι χαρακτηρισμένο από το ΥΠΕΧΩΔΕ. (ΥΠΠΟ/Γ.Υ./Κ.Ε. /398, 18/02/2003)
- Το 2003 (24/12/2003) ρυθμίζονται θέματα ανέγερσης του μουσείου με νόμο περί Ολυμπιακής Προετοιμασίας που αποτελεί και την οικοδομική άδεια ανέγερσης του νέου μουσείου. Τα διατηρητέα κτίρια δεν περιλαμβάνονται στις απαλλοτριώσεις και εμφανίζονται να παραμένουν σε όλα τα δημοσιευμένα αποτελέσματα του νέου κλειστού διαγωνισμού. (Βλέπε μακέτα

στην είσοδο του κτιρίου Βάϊλερ). Το μουσείο παίρνει κατά παρέκκλιση πέντε μέτρα επιπλέον ύψος (που στον πίσω δρόμο φθάνουν τα επιπλέον έντεκα) ώστε να υπάρχει «οπτική σύνδεση των εκθεμάτων με τον ίδιο τον Βράχο της Ακροπόλεως»

- Στο από 24.6.2003 πρακτικό του ΚΑΣ προκύπτει ότι « έχει αντιμετωπισθεί το ζήτημα της σχέσεως του Μουσείου με τον βράχο της Ακροπόλεως, εκτιμάται δε ότι το μουσείο δεν είναι ορατό από την Δ. Αρεοπαγίτου και συνεπώς δεν επιβαρύνει τα μνημεία και τα διατηρητέα κτίρια εκατέρωθεν της οδού». Κατόπιν αυτού το ΣτΕ κρίνει ότι «ο λόγος ακυρώσεως ότι η ανέγερση ενός κτιρίου του μεγέθους του ύψους και του όγκου του Νέου Μουσείου Ακροπόλεως τελεί σε δυσαρμονία με τα μνημεία δεν αιτολογείται νομίμως και πρέπει να τηρηθεί ως αβάσιμος». (Ολομέλεια ΣτΕ 676/2005)
- Το Μουσείο αρχίζει να κτίζεται παρά τις έντονες αντιδράσεις του αρχιτεκτονικού κόσμου για το μέγεθος και το κατά παρέκκλιση ύψος.
- Το 2004 καθαρίζονται και συντηρούνται οι όψεις του κτιρίου υπ αρ. 17 με άδεια και μερική επιχορήγηση από το ΥΠΠΟ και με ομόφωνη γνωμοδότηση της Δ/σης αναστήλωσης Νεωτέρων και Σύγχρονων Μνημείων. Παράλληλα η εκ των ιδιοκτητών Μαρίνα Κουρεμένου ζητά από τον αρχιτέκτονα του Μουσείου Μιχάλη Φωτιάδη να προτείνει λύσεις για την ανακατασκευή της πίσω όψης ώστε να εναρμονιστεί με τα νέα δεδομένα του Μουσείου.
- Τον Μάιο του 2007 με αφορμή την αίτηση στη Βουλή του διεθνούς φήμης συνθέτη Βαγγέλη Παπαθανασίου (ιδιοκτήτη του αρ. 19) για τη δημιουργία Ιδρύματος Μουσικής αρχίζει ένας ανελέητος θόρυβος στα μέσα μαζικής ενημέρωσης για το αιφνίδιο πρόβλημα της θέας του νέου μουσείου και την δήλωση του ΥΠΠΟ για κατεδάφιση των «πολυκατοικιών που κόβουν τη θέα».
- Ακολουθούν διαμαρτυρίες του αρχιτεκτονικού κόσμου, καθηγητών Πολυτεχνείου, φορέων κ.α. (μεταξύ άλλων στην Καθημερινή, άρθρο Μαρίας Καρδαμίτση Αδάμη, Καθηγήτριας ΕΜΠ και Δ/ντριας Αρχιτεκτονικού Αρχείου Μουσείου Μπενάκη) που αντιδρούν στην προοπτική της κατεδάφισης των κτιρίων.
- Την Παρασκευή 29 Ιουνίου το μεσημέρι, αιφνιδίως το ΥΠΠΟ συγκαλεί το ΚΑΣ και το ΚΝΜ για την Τρίτη 3 Ιουλίου στις 15.30 με θέμα «την άρση προστασίας του χαρακτηρισμένου ως μνημείου» αρ. 17. Οι ενδιαφερόμενοι ιδιοκτήτες δεν ειδοποιούνται, το πληροφορούνται τυχαία και όταν ζητούν πληροφορίες μαθαίνουν από υπαλλήλους του ΥΠΠΟ ότι η απόφαση έχει ήδη ληφθεί και την Τρίτη «θα αποχαρακτηρισθούν τα κτίρια»

ΣΧΟΛΙΑ

- Η Διον. Αρεοπαγίτου έχει ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό χαρακτήρα, μοναδικό στην Αθήνα, με ενιαία κλίμακα και εναρμονισμένη αισθητική που σεβάστηκαν όλοι οι σημαντικοί αρχιτέκτονες που έκτισαν εκεί, (στην περίοδο περίπου 1920 ως 1960).
- Το αρ. 17 χτίστηκε το 1930 για λογαριασμό του εκ Κωνσταντινουπόλεως χειρουργού Μιχαήλ Κουρεμένου η οικογένεια του οποίου το κατοικεί μέχρι σήμερα. Είναι έργο του Ηπειρώτη (από το Βουλιαράτι) πρώτου αρχιτέκτονα Ακαδημαϊκού Βασιλείου Κουρεμένου, αριστούχου της Ecole des Beaux Arts (1904) και διπλωματούχου Αρχιτέκτονα της Γαλλικής Κυβέρνησης. Φίλος του Pablo Picasso και του Ελευθερίου Βενιζέλου, ο Κουρεμένος παρουσίασε τα πρώτα έργα του στη Διεθνή Έκθεση Παρισίων όπου το 1900 κέρδισε το

χάλκινο μετάλλιο. Το 1907 κέρδισε το πρώτο βραβείο στον διαγωνισμό για το μνημείο της Βασίλισσας Βικτωρίας στο Δουβλίνο. Εργάστηκε στο Παρίσι και στην Κωνσταντινούπολη όπου από τα έργα του ξεχωρίζει η Τράπεζα των Αθηνών. Στην Αθήνα εγκαθίσταται το 1917. Το 1920 ορίζεται διευθυντής Τεχνικών Υπηρεσιών στην Ανδιανούπολη και εκπονεί την μεγαλύτερης κλίμακας μελέτη του - 2500 κατοικίες για τον εποικισμό της τότε ελληνικής πόλης της Α. Θράκης. Μεταξύ των έργων του στην Αθήνα, είναι και το κτίριο της Δ. Αρεοπαγίτου 37, το οποίο του ανήκε και το δώρισε στην Ακαδημία Αθηνών. Πολλοί μελετητές θεωρούν τα κτίρια 17 και 37 της Αρεοπαγίτου ως από τα πιο αξιόλογα δείγματα της Art Deco στην Ελλάδα (βλ. επιστολή καθηγήτριας κας Καρδαμίτση – Αδάμη). Το έργο του βρίσκεται στο μεταίχμιο κλασικισμού και μοντερνισμού, έχει προβληθεί σε διεθνείς αρχιτεκτονικές εκθέσεις και αναφέρεται σε σημαντικά βιβλία αρχιτεκτονικής.

- Είναι εμφανές ότι τα κτίριά του σοφά έχουν κηρυχθεί ως έργα τέχνης και ότι ο αποχαρκτηρισμός τους διότι «κόβουν τη θέα του μουσείου» δεν ευσταθεί.
- Σχετικά με τη θέα από το Μουσείο προς την Ακρόπολη: Από την αίθουσα των γλυπτών του Παρθενώνα φαίνεται σήμερα όχι μόνο ο Παρθενώνας, αλλά και όλος ο βράχος της Ακρόπολης μέχρι τη ρίζα του. Δεν φαίνεται το Θέατρο του Διονύσου. Αλλά για να φαίνεται το Θέατρο θα πρέπει όχι μόνο να γκρεμιστούν τα δυό κτίρια αλλά και να κοπούν τα μεγάλα πλατάνια της Διον. Αρεοπαγίτου και τα πυκνά κυπαρίσσια του αρχαιολογικού χώρου.
- Από το επίπεδο όπου θα βρίσκεται το εστιατόριο του Μουσείου, τα δύο κτίρια κρύβουν πράγματι τη θέα προς το βράχο της Ακρόπολης αλλά όχι προς τον Παρθενώνα. Το τεράστιο υπαίθριο εστιατόριο είναι πάνω σε μια μεγάλη τσιμεντένια εξέδρα που εξέχει από τον κύριο όγκο του Μουσείου, προς τη Διον. Αρεοπαγίτου (επι της οποίας δεν επιτρέπεται χρήση εστιατορίου). Έχει θέση για περίπου σαράντα μεγάλες ομπρέλες και διακόσια καθίσματα. Για να αποκτήσει το εστιατόριο ανεμπόδιστη θέα, θα πρέπει δυστυχώς να φαίνονται και αντίστροφα η τσιμεντένια εξέδρα, οι ομπρέλες και οι θαμώνες από τον αρχαιολογικό χώρο. Αυτό δεν συνάδει με το ύφος των μνημείων.
- Σήμερα, το Μουσείο δεν φαίνεται από το δρόμο (παρά μόνο από το σημείο της εισόδου του, στην θέση της πολυκατοικίας που κατεδαφίστηκε στον αρ. 15), ούτε από το Θέατρο Διονύσου. Αν κατεδαφιστούν τα κτίρια, όλος ο χώρος μπρος από το Θέατρο Διονύσου θα γίνει ανοικτή έκταση στην οποία θα δεσπόζει ο μεγάλος όγκος του Μουσείου, από γυαλί και τσιμέντο. Θα αλλοιωθεί τελείως ο χαρακτήρας του μεγάλου περιπάτου που δημιουργήθηκε με την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.
- Κατά την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν επιτρέπεται ο αποχαρκτηρισμός κτιρίου διατηρητέου εκτός αν διαπιστωθεί αιτιολογημένως ότι ο χαρακτηρισμός του είχε γίνει χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου ή ότι είχε επιφλοχωρήσει πλάνη περί τα πράγματα. Περαιτέρω κατά την ίδια πάγια νομολογία δεν είναι επιτρεπτή η καταστροφή, βλάβη ή αλλοίωση διατηρητέου κτιρίου, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικές περιπτώσεις προκειμένου να πραγματοποιηθούν μείζονα έργα, ιδιαιτέρως σημαντικά και αναγκαία για την ικανοποίηση ζωτικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου.

- Με βάση την παγία αυτή νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ο επιδιωκόμενος αποχαρακτηρισμός του διατηρητέου κτιρίου επί της οδού Διον. Αρεοπαγίτου αρ. 17 είναι παράνομος αφού συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις χαρακτηρισμού του και η διατήρηση του όχι μόνον δεν αντιμάχεται το Μουσείο Ακροπόλεως αλλ' αντιθέτως είναι επιβεβλημένος προκειμένου να μη αλλοιωθεί ο χαρακτήρας της περιοχής και να αποτραπεί η βλάβη των λοιπών μνημείων της νότιας κλιτύς της Ακρόπολης. Κατά μείζονα λόγο επιβάλλεται η διατήρηση του ως άνω διατηρητέου κτιρίου ενόψει του γεγονότος ότι με τον αποχαρακτηρισμό και την καταστροφή του επιδιώκεται να αποκτήσει θέα προς την Ακρόπολη ο χώρος εκείνος του Μουσείου της Ακροπόλεως, ο οποίος προορίζεται για εστιατόριο και για κοινωνικές εκδηλώσεις.
- Υπάρχουν λύσεις για να μη φαίνεται η πίσω όψη του κτιρίου από το Μουσείο: π.χ. φύτευση με ψηλά δένδρα και θάμνους/ καλλιτεχνικά πανώ/ ανάπλαση της πίσω όψης.
- Για να απαλλοτριωθούν και κατεδαφιστούν τα δύο κτίρια θα απαιτηθούν πολλά εκατομμύρια ευρώ. Πρέπει να δικαιολογηθεί μια τέτοια δαπάνη, που θα έχει και τόσο αμφιλεγόμενα αποτελέσματα.

Μ.Κ., Α.Δ. 2/3/2007

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ 20ΟΥ ΑΙΩΝΑ

Ελλάδα

Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής
Deutsches Architektur-Museum
Prestel

του '20, ιδιαίτερα προς το τέλος της, έτειναν να συγκεραστούν, μέσα στον στενό κύκλο δημιουργίας της αθηναϊκής αστικής αρχιτεκτονικής, ορισμένες εκ πρώτης όψεως αποκλίνουσες τάσεις. Αρχικά θα πρέπει να σημειωθεί η τάση επαναφοράς της 'ελληνικότητας' στην ανανεωμένη αισθητική αντίληψη, που υπήρξε ίσως μία από τις πλέον ουσιαστικές. Από τις σχετικές αναζητήσεις προς αυτή την κατεύθυνση, η πλέον αποδοτική, όσον αφορά στην αρχιτεκτονική εφαρμογή, θεωρείται η προσπάθεια του Αριστοτέλη Ζάχου να υποτάξει τη φορμαλιστική έμπνευσή του, ισχυρά επηρεασμένη από τον γερμανικό μοντερνισμό, σε ένα είδος τελεοϊδικής κάθαρσης, μέσα από τον πλούτο των στοιχείων της βυζαντινής και μεταβυζαντινής αρχιτεκτονικής. Σε ορισμένα κτίρια του Ζάχου, παρά τον προφανή νεοβυζαντινισμό τους, εξακολουθούσε να λανθάνει είτε το μανιεριστικό ύφος του Jugendstil (π.χ. στο κωδωνοστάσιο του Αγ.

μεσαιωνική και λαϊκή παράδοση του τόπου και με εύστοχη αφαιρετική μετάπλαση των στοιχείων τους), είχε μικρή σχετικά απήχηση. Κι αυτό γιατί υποκινήθηκε όχι από μια ολοκληρωμένη προσπάθεια για την ανανέωση των μορφολογικών προτύπων, αλλά κυρίως από ένα κλίμα διανοουμενίστικου ρεβανσισμού ενάντια στον ευρωπαϊκό ακαδημαϊσμό και τον 'ξενόφερτο' νεοκλασικισμό.

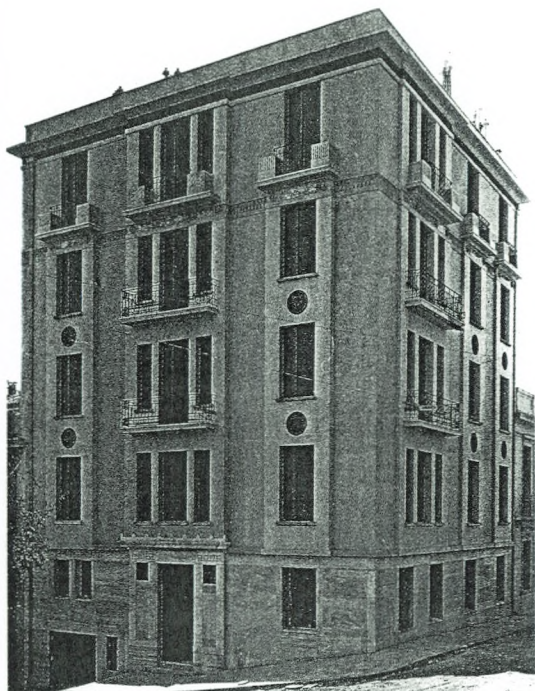
Μια άλλη τάση που πραγματοποιήσε ένα μεγαλύτερο άνοιγμα προς τις τρέχουσες αισθητικές αντιλήψεις ήταν η ειλικρινής προσπάθεια να υποστεί ο κλασικισμός μια αποτελεσματική 'ρασιοναλιστικού ύφους' κάθαρση, ώστε να αποδώσει ένα στυλ περισσότερο εναρμονισμένο με τις νέες λειτουργικές και κατασκευαστικές συνθήκες. Προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκε με μορφοπλαστική σιγουριά και πνευματικότητα στην εικαστική απόδοση ο αρχιτέκτονας Βασίλειος Κουρεμένος, με χαρακτηριστικότερα έργα του την Τράπεζα Χίου (1923) στην οδό Αριστείδου, το μέγαρο Μ.Τ.Π.Υ. της οδού Αθηνάς, τις πολυκατοικίες της οδού Λουκιανού, της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου, κ.α., τα περισσότερα μετά το 1925. Ο Κουρεμένος επέλεξε με ευστοχία την επένδυση των όψεων με ευγενή υλικά (ορθομαρμαρώσεις, ψηφιδωτά), τη γεωμετρική σαφήνεια του διακόσμου και την αδρότητα των αναλογιών. Επέμεινε στη συμμετρική οργάνωση του συνόλου, ώστε ο αισθητικός κανόνας να συμβάλει στην 'ευμετρία' και συγχρόνως στην κατανόηση της δομικής και λειτουργικής ταυτότητας του οικοδομήματος.

Παράλληλα, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο αυτής της τάσης, πρέπει να καταχωριστεί και η αρχιτεκτονική του Μανώλη Λαζαρίδη (1894-1961), ο οποίος όμως - όπως χαρακτηριστικά εμφανίζεται στο κτίριο γραφείων του Γενικού Λογιστηρίου (1934) της οδού Πανεπιστημίου - δεσμεύεται περισσότερο από τον 'αρχαϊζοντα' γεωμετρικό διάκοσμο του γαλλικού Art Déco. Πράγματι, το γεγονός ότι η εγγενής αφαιρετικότητα αυτού του διακόσμου συγκεράστηκε επιτυχώς - στην προ του 1930 αστική αρχιτεκτονική - με τις εξευγενισμένες 'κλασικίζουσες' μορφές, πρέπει ασφαλώς να καταγραφεί στο ενεργητικό της καλλιτεχνικής δημιουργίας εκείνης της περιόδου. Στην ίδια αισθητική αντίληψη εξ άλλου εντασσόταν και το τεράστιο οικοδόμημα του Μετοχικού Ταμείου Στρατού που ανεγέρθηκε (μετά από αρχιτεκτονικό

Β. Κουρεμένος
Μικρή πολυκατοικία, Διονυσίου
Αρεοπαγίτου 17, Αθήνα, π. 1930

Β. Κουρεμένος
Πολυκατοικία, Λουκιανού και
Σπευσίπου, Αθήνα, π. 1934

Νίκωνα στη Σπάρτη, περί το 1910) είτε - σε οψιμότερη φάση - μία ισορροπημένη ρυθμικότητα ακαδημαϊκής νοοτροπίας στη σύνθεση. Κυρίως όμως ήταν στο αρχοντικό οπί της Αγγελικής Χατζημυχάλη (1924-27), στην αθηναϊκή συνοικία της Πλάκας, που ο Ζάχος κατόρθωσε να αποδεσμεύσει την έμπνευσή του από ρυθμολογικές και διακοσμητικές προτεραιότητες και να την κατευθύνει προς την καθαρότητα της μορφής, προς μια πρωτοποριακή - δια μέσου του αφαιρετισμού - απόδοση εκλεκτικιστικών στοιχείων, δανεισμένων από τη μεταβυζαντινή αρχιτεκτονική. Εν τούτοις, το ονομαζόμενο 'λαϊκότροπο' κίνημα, αν και υλοποιήθηκε μέσα από κάποια ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικά έργα (όπως εκείνα του Αριστοτέλη Ζάχου, βασισμένα στην πλούσια

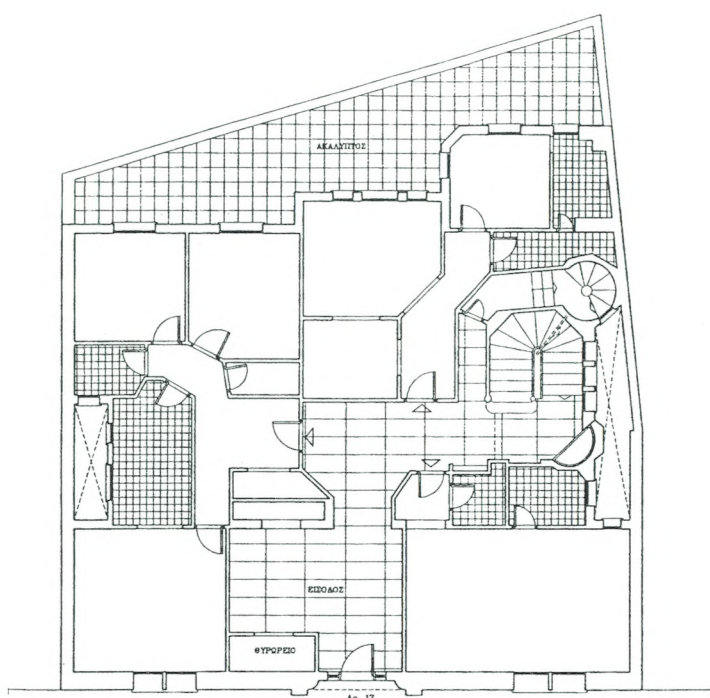

Ε. Λαζαρίδης
Κτίριο Γενικού Λογιστηρίου του
Κράτους, Πανεπιστημίου και
Κοραή, Αθήνα, 1928

Μικρή πολυκατοικία

Διονυσίου Αρεοπαγίτου 17,
Αθήνα, π. 1930

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ

Η μικρή αυτή πολυκατοικία απέναντι από τον βράχο της Ακρόπολης ανήκει στα τελευταία αθηναϊκά αρχιτεκτονήματα, τα οποία, μολοντί ανταποκρίνονται πλέον στο κλίμα του 'μοντερνισμού' της γύρω από το 1930 περιόδου, εξακολουθούν να συμπεκνώνουν τις καλλιτεχνικές αρετές, την πνευματικότητα και την ευγένεια του τοπικού κλασικισμού.

Στην όψη της πολυκατοικίας, τόσο η γενική άρθρωση όσο και οι λεπτομέρειες ανταποκρίνονται ταυτόχρονα σε κριτήρια ορθολογικότητας και οικονομίας, κομψότητας και καλού γούστου.

Ο Κουρεμένος δεν προσπαθεί να αποκρύψει την κατασκευαστική αλήθεια και τον χρηστικό χαρακτήρα του οικοδομήματος. Ως γνήσιος όμως εκπρόσωπος των Beaux-Arts, αντιλαμβάνεται πως η προβολή του 'ρασιοναλιστικού' στοιχείου ως μοναδικού αισθητικού παράγοντα θα αποτελούσε ένα είδος επιτήδευσης. Γι' αυτό και προσπαθεί να αναδείξει τη συμμετρία και τις ωραίες αναλογίες της όψης μέσα από την ποιοτική επεξεργασία ευγενών υλικών (πολύχρωμες ορθομαρμαρώσεις), τη διακριτική παρουσία του κλασικού διακόσμου και την εφαρμογή τολμηρών χρωματισμών και ψηφιδωτών παραστάσεων στις φρίζες των τοίχων. Επιχειρεί έτσι, μέσα στο κίνημα του μοντερνισμού, να διαφυλάξει μια αντίληψη καλαισθησίας και ποιοτικής ανωτερότητας και να προσδώσει μορφολογική αξιοπιστία στην αστική αρχιτεκτονική της εποχής του. Μ.Μπ.

Δημ.:

Π. Λέφας, Αθήνα, μια πρωτεύουσα της Ευρώπης, Αθήνα 1985.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΝΤΑΡΓΥΡΗΣ

Γεν. 1934 στην Αθήνα.

Σπούδασε στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ (διπλ. 1957), όπου και δίδαξε ως επιμελητής (1959-64). Το 1957 ίδρυσε με τους Ν. Δεσύλλα, Α. Λαμπάκι και Π. Λουκάκη αρχιτεκτονικό γραφείο που απέσπασε βραβεία σε πολλούς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και ανέπτυξε σημαντική μελετητική δραστηριότητα.

Κύρια έργα σε συνεργασία: βλ. *Νίκος Δεσύλλας*.

Άλλα έργα: Ξενοδοχείο El Greco στο Ρέθυμνο (1969-74, με Α. Αμπαλάκι)· Μαγειτήριο Ήρα στον Χολαργό (1971-75, με Κυρ. Κυριακίδη)· Κτίριο διοίκησης Αγροτικής Τραπεζής της Ελλάδος στην οδό Πανεπιστημίου, Αθήνα (1986-88).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

Γεν. 1896 στον Πειραιά, θαν. 1952 στην Αθήνα.

Αφού για ένα διάστημα παρακολούθησε μαθήματα στην ΑΣΚΤ, πήγε στο Παρίσι και σπούδασε στην Ecole Spéciale d'Architecture (1915-20). Μετά την επιστροφή στην Ελλάδα ίδρυσε ιδιωτικό γραφείο. Το 1930 σχεδίασε τα σκηινικά για τις Δελφικές Εορτές που οργάνωσε ο Άγγελος Σικελιανός. Διατέλεσε πρόεδρος του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων της Αθήνας (1950-51).

Σημαντικότερα έργα: Πολυκατοικία Κοντολέοντος-Αντωνούλου στη λεωφ. Β. Σοφίας, Αθήνα (1932)· Οικία Μπενάκη στη Γλυφάδα (1933)· Κατοικία και σχολή χορού Πράτοικα στην οδό Ομήρου, Αθήνα (1934)· Κτίριο αντιπροσωπείας Ford στη λεωφ. Συγγρού, Αθήνα (1934-36, κατεδαφ.)· Οικία Λοβέρδου στο Π. Ψυχικό (1936-37).

ΑΓΝΗ ΚΟΥΒΕΛΑ - ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

Γεν. 1943 στην Αθήνα.

Σπούδασε αρχιτεκτονική στο ΕΜΠ (διπλ. 1966). Έχει δώσει διαλέξεις στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο. Από το 1967 διατηρεί δικό της γραφείο μελετών. Έχει λάβει μέρος σε εκθέσεις αρχιτεκτονικής και βιομηχανικού σχεδίου.

Κυριότερα έργα: Εγκαταστάσεις παιδικών εξοχών ΠΙΚΠΑ στην Πεντέλη (1973-77)· Πολιτιστικό Κέντρο και Θέατρο στην Πλάκα, Αθήνα (1983-84)· Αρχαιολογικό πάρκο στη Γκρότα Νάξου (1990)· Διαμόρφωση πλατείας Μητροπόλεως στη Νάξο (1991)· Επιτόπιο μουσείο στη Νάξο (1992)· Σπίτι διακοπών στο Αζωτήρι Σαντορίνης (1993-97).

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΚΗΣ

Γεν. 1941 στην Αθήνα.

Σπούδασε αρχιτεκτονική στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Καρολίνης με τον Egon Eiermann. Από το 1996 είναι καθηγητής αρχιτεκτονικών συνθέσεων στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ. Το 1972 ίδρυσε γραφείο μελετών με τον Α. Αλτσιόζγλου. Απέσπασαν βραβεία σε πολλούς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και τα έργα τους γνώρισαν ευρεία δημοσιότητα. Το 1981 εκπροσώπησαν την Ελλάδα στη Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής του Παρισιού με τη μελέτη τους για τον οικισμό της IZOLA. Ο Γ. Κούκης έχει δημοσιεύσει το βιβλίο *IBA, Building and Urban Space* (1989).

Κύρια έργα: βλ. *Άγγελος Αλτσιόζγλου*.

ΠΑΝΟΣ ΚΟΥΛΕΡΜΟΣ

Γεν. 1933 στην Κύπρο, θαν. 1999 στις ΗΠΑ.

Σπούδασε αρχιτεκτονική στο London Polytechnic (διπλ. 1957) και πολεοδομία στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου. Εργάστηκε στα γραφεία D. Stephens and Partners στο Λονδίνο (1959-65). Το 1965 ίδρυσε με τους Σ. Αμούργη και Ν. Καλογερά γραφείο μελετών στην Αθήνα. Από το 1973 ως το 1997 διατηρούσε γραφείο στο Λος Άντζελες και από το 1998 εγκαταστάθηκε στο Λουγκάνο. Καθηγητής αρχιτεκτονικής στο USC, Λος Άντζελες (1972-96) και στην Ακαδημία Αρχιτεκτονικής στο Mendrisio, Ticino (1996-99).

Έργα σε συνεργασία: βλ. *Σπύρος Αμούργης*.

Άλλα έργα στην Ελλάδα: Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας στο Ηράκλειο Κρήτης (1987-94).

ΤΙΤΟΣ ΚΟΥΡΑΒΕΛΟΣ

Γεν. 1921 στην Αθήνα.

Σπούδασε στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ (διπλ. 1943). Εργάστηκε στο Γραφείο Δοξιάδη, του οποίου υπήρξε κύριο στέλεχος.

Κυριότερα έργα (με το Γραφείο Δοξιάδη): Κτίριο Γραφείου Δοξιάδη στην οδό Στρ. Συνδέσμου, Αθήνα (1955-61)· Κολέγιο Deree-Pierce στην Αγ. Παρασκευή (1956-63).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ

Γεν. 1875 στους Κουλαράτες Ηλείου, θαν. 1957 στην Αθήνα.

Σπούδασε αρχιτεκτονική στην École des Beaux-Arts του Παρισιού και αποφοίτησε το 1904. Εργάστηκε για ένα διάστημα στο Παρίσι και στην Κωνσταντινούπολη. Από το 1915 εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα και για δυο χρόνια εργάστηκε ως αρχιτέκτονας δημοσίων έργων στο Υπουργείο Συγκοινωνιών. Το 1923 διορίστηκε καθηγητής στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ και δίδαξε μέχρι το 1927, οπότε παραιτήθηκε λόγω διαφωνίας με συναδέλφους του. Το 1926 έγινε μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

Σημαντικότερα έργα (όλα στην Αθήνα): Τράπεζα Χίου στην οδό Αριστείδου (1923)· Κτίριο γραφείων Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων στις οδούς Αθηνάς και Ανκούργου (π. 1925)· Πολυκατοικίες στην οδό Διονυσίου Αρεοπαγίτου 17 και 37 (1929-30)· Πολυκατοικία στις οδούς Σπενσιόπου και Λουκιανού (1932).

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΡΚΟΥΛΑΣ / ΜΑΡΙΑ ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Ανδρέας Κούρκουλας, γεν. 1953 στην Αθήνα.

Σπούδασε αρχιτεκτονική στο ΕΜΠ και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στην Architectural Association Graduate School, Λονδίνο. Το 1986 απέκτησε τον τίτλο του διδάκτορα από την Bartlett School of Architecture του Πανεπιστημίου του Κεντρικού Λονδίνου. Από το 1992 διδάσκει στο ΕΜΠ.

Μαρία Κοκκίνου, γεν. 1955 στην Αθήνα.

Σπούδασε αρχιτεκτονική στο ΕΜΠ και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη Bartlett School of Architecture του Πανεπιστημίου του Κεντρικού Λονδίνου.

Οι Α. Κούρκουλας και Μ. Κοκκίνου εργάστηκαν στο αρχιτεκτονικό γραφείο OMA στο Λονδίνο (1981-84). Από το 1986 διατηρούν δικό τους γραφείο στην Αθήνα.

Σημαντικότερα έργα: Μονοκατοικίες σε διάφορες τοποθεσίες της Αττικής (1987-1997)· Μονοκατοικία στην Πύλο (1989)· Συγκρότημα καταστημάτων και γραφείων στη Σιάθιο (1990)· Συγκρότημα γραφείων στη λεωφ. Κηφισίας, Μαρούσι (1993-96).

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΔΑΚΗΣ

Γεν. 1930 στο Ρέθυμνο.

Σπούδασε στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ (διπλ. 1954). Εργάστηκε στην Υπηρεσία Οικισμού του Υπουργείου Δημ. Έργων (1956-60). Από το 1961 διατηρεί δικό του γραφείο μελετών. Διατέλεσε επίσης γεν. διευθυντής της ΔΕΠΟΣ (1977-1980).

Σημαντικότερα έργα: Κτίριο γραφείων στις οδούς Καραγεώργη Σεργιάς και Βουλής, Αθήνα (1961-62)· Ξενοδοχείο Κοντόκαλι, Κέρκυρα (1968-71, με Β. Μπογάκο)· Πολυκατοικίες στο Π. Ψυχικό (οδός Λύτρα, 1969· οδός Β. Κωνσταντίνου, 1969· οδός Καμελιών, 1971· οδός Κάλαρη και Παλαμά, 1972, και οι τέσσερις με Β. Μπογάκο)· Κτίριο συνεδρίων και συναυλιών του Ιδρύματος Π. Μ. Νομικού και αποκατάσταση γειτονικών παραδοσιακών κτιρίων, Σαντορίνη (1985-92)· Αποκατάσταση τεσσάρων παλαιών κατοικιών στην Πλάκα, Αθήνα (1986-97).

ΡΕΝΝΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΗΣ

Γεν. 1901 στην Κωνσταντινούπολη, θαν. 1998 στην Αθήνα.

Σπούδασε αρχιτεκτονική στο Πολυτεχνείο της Δρέσδης. Εργάστηκε στο Υπουργείο Μεταφορών (1926-28), στο γραφείο πολεοδομίας του Δήμου Πειραιώς (1928-32) και στη συνέχεια ως ελεύθερος επαγγελματίας. Κατά τη δεκαετία του '70 ανέπτυξε επαγγελματική δραστηριότητα και στην Ελβετία.

Σημαντικότερα έργα (στην Αθήνα): Πολυκατοικία στις οδούς Μενάνδρου και Βερανζέρου (1930-34)· Πολυκατοικία στην οδό Λουκιανού (1933)· Σταθμός αυτοκινητών στην οδό Κανάρη (1936-38)· Κτίριο γραφείων στην πλατεία Ομονοίας (1939-40)· Πάντειος Σχολή στη λεωφ. Συγγρού (1967-69)· Νοσοκομείο Υγεία στη λεωφ. Κηφισίας (1974-75).

ΚΛΕΩΝ ΚΡΑΝΤΩΝΕΛΛΗΣ

Γεν. 1912 στην Καβάλα, θαν. 1978 στην Αθήνα.

Σπούδασε στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ (διπλ. 1935). Εργάστηκε στην υπηρεσία πολεοδομίας της Διοικήσεως Προτεκτούσης (1938-42) και στο Υπουργείο Δημ. Έργων (1942-46). Στη

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ 20ΟΥ ΑΙΩΝΑ

Ελλάδα

Ο τόμος, έκτος στη σειρά των καταλόγων και των εκθέσεων του Γερμανικού Μουσείου Αρχιτεκτονικής με τίτλο "Αρχιτεκτονική του 20ού αιώνα", παρουσιάζει την αρχιτεκτονική στην Ελλάδα μέσω μιας ολοκληρωμένης καταγραφής της εξέλιξής της από τις αρχές του αιώνα. Τα ιστορικά και θεματικά δοκίμια, γραμμένα από Έλληνες ιστορικούς και κριτικούς της αρχιτεκτονικής, παρέχουν έναν έγκυρο απολογισμό του γενικότερου πλαισίου και των ειδικών χαρακτηριστικών της ελληνικής αρχιτεκτονικής, καθώς και των σχέσεών της με τη διεθνή πραγματικότητα. Το δεύτερο τμήμα του τόμου επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες μελέτες και παρουσιάζει 113 κτίρια, παλαιότερα και σύγχρονα, με σχέδια και φωτογραφίες που συνοδεύονται από σύντομες περιγραφές. Τα κτίρια αυτά επιλέχθηκαν ως τα πιο αντιπροσωπευτικά των κυριότερων τάσεων και του εκφραστικού χαρακτήρα της νεότερης ελληνικής αρχιτεκτονικής.

THE NEW
ACROPOLIS
MUSEUM
■
NEO
ΜΟΥΣΕΙΟ
ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

INTERNATIONAL ARCHITECTURAL COMPETITION
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

MINISTRY OF CULTURE
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ : ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Αν για ένα μη αρχιτέκτονα η σημασία ενός αρχιτεκτονικού διαγωνισμού περιορίζεται στο αποτέλεσμα, για τον αρχιτέκτονα αυτή καθ' εαυτή η διαδικασία παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον. Όταν δε ο διαγωνισμός είναι διεθνής, οι συμμετοχές αποτελούν ένα πανόραμα των τάσεων της σύγχρονης του αρχιτεκτονικής, εφόσον η καθεμιά εκφράζει μια διαφορετική άποψη επάνω στο ίδιο αντικείμενο. Για κάποιον που συμμετείχε σε όλη την προεργασία και γνωρίζει καλά όχι μόνο τις δυσκολίες και τα προβλήματα, αλλά και την εξέλιξη στην πορεία λήψης των επιμέρους αποφάσεων και στον καθορισμό των προτεραιοτήτων, η ανάλυση των μελετών, στο σύνολό τους, είναι εργαλείο για τον έλεγχο της δουλειάς που προηγήθηκε. Από την άλλη πλευρά, η ταύτιση της ιδιότητας του οργανωτή και του κριτή στο ίδιο πρόσωπο, έχει τα θετικά της σημεία, λόγω της βαθιάς γνώσης του θέματος, λειτουργεί όμως και αρνητικά, εφόσον ο κριτής προσεγγίζει τις μελέτες με κάποιες ήδη διαμορφωμένες απόψεις.

Αντιδράσεις λοιπόν στο ίδιο ερέθισμα, οι 438 μελέτες που υποβλήθηκαν για το Νέο Μουσείο Ακροπόλεως; Όχι ακριβώς, εφόσον τα δεδομένα ήταν ίδια μεν για όλους, αλλά συγχρόνως διαφορετικά. Οι αρχιτέκτονες είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν μία ή περισσότερες από τρεις διαφορετικές θέσεις, να τροποποιήσουν το κτιριακό πρόγραμμα, να κατανεύουν τις λειτουργίες, να προσδιορίσουν αυτοί τη φιλοσοφία του μουσείου. Οι πολλές μεταβλητές είχαν ως αποτέλεσμα την ποικιλία προτάσεων, που οφειλόταν όχι μόνο στο προσωπικό αρχιτεκτονικό ιδίωμα του κάθε δημιουργού, αλλά και στη διαφορετική πολεοδομική και ιδεολογική του άποψη. Η ποικιλία αυτή επέτρεψε μεν την ιδιότυπη συμμετοχή των διαγωνιζομένων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αλλά δυσκόλεψε πολύ το έργο της Κριτικής Επιτροπής, η οποία εκλήθη να κρίνει λύσεις με ανόμοια δεδομένα. Η Επιτροπή προτίμησε να προχωρήσει στην κρίση της κάθε μελέτης, εξετάζοντας το αρχιτεκτονικό αποτέλεσμα, σε σχέση με τις επιλογές που είχε κάνει ο ίδιος ο μελετητής, διότι μια a priori αποδοχή ή απόρριψη κάποιας άποψης θα ήταν σε βάρος της δίκαιης κρίσης.

Ως εκ τούτου, οι τρεις θέσεις που είχαν προταθεί από τον αγωνοθέτη θεωρήθηκαν ισοτίμες, συζητήθηκαν δε ακόμη και οι λύσεις με κάποια διαφορετική προσέγγιση. Εκ των υστέρων, θα μπορούσε να πει κανείς ότι ο αρχικός προβληματισμός και οι αμφιβολίες για τη θέση του μουσείου ήταν σωστός, εφόσον καμμία θέση δε συγκέντρωσε την προτίμηση των διαγωνιζομένων. Το ένα τρίτο απ' αυτούς επέλεξε λύση κατανομής των λειτουργιών του μουσείου, ενώ οι περίπου τριακόσιοι μελετητές, που προχώρησαν σε ενιαίο μουσείο, έκλιναν εξίσου υπέρ των τριών θέσεων. Στην πορεία του διαγωνισμού φάνηκε ότι η θέση Διόνυσος δεν ευνοούσε την επαρκή ανάπτυξη του μουσείου, λόγω του μεγέθους του οικοπέδου και των περιορισμών για την προστασία του τοπίου. Οι ιδιαιτεριότητες, όμως, του χώρου δε λειτούργησαν μονοσήμαντα, καθώς οι λύσεις κάλυπταν όλο το φάσμα, από υπόσκαφο εξ ολοκλήρου μέσα στο βράχο μέχρι κτίριο που να προβάλλεται έντονα και να επιβάλλει μια δυναμική αρχιτεκτονική. Η επεξεργασία των δύο άλλων χώρων οδήγησε σε τελειώς διαφορετικά μεταξύ τους αποτελέσματα. Στη θέση Κοίλη, οι περισσότεροι αρχιτέκτονες επεδίωξαν το διάλογο του μουσείου με τη γη, σεβόμενοι τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της κοιλάδας. Στέγασαν το χώρο με μια μεμβράνη ή σχεδίασαν ένα κτίριο, που να υποδηλώνει την παρουσία του και όχι να τη διαλαλεί. Αντίθετα, στη θέση Μακρυγιάννη ο στόχος ήταν ο συσχετισμός με τον απέναντι βράχο της Ακροπόλεως, και συγχρόνως η αντιπα-

ράθεση με το γύρω ουδέτερο αστικό περιβάλλον. Έκπληξη προκάλεσε η μελέτη των Π. Δαβλάντη και Chi Wing Lo, που απέδειξε ότι με μια πρωτότυπη αντιμετώπιση, το μουσείο θα μπορούσε να κτισθεί και σε μικρότερο οικόπεδο και να αποφευχθεί έτσι η κοινωνική αναστάτωση που προκαλούν οι απαλλοτριώσεις.

Ενδιαφέρον παρουσίασαν και ορισμένες λύσεις που πρόβλεπαν το μουσείο σε άλλες θέσεις, όπως π.χ. κατά μήκος της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίου, μέσα στο βράχο της Ακροπόλεως ή στο βράχο του Φιλοπάππου, δεν έπεισαν όμως την Επιτροπή, ώστε να θεωρηθούν πραγματοποιήσιμη εναλλακτική πρόταση. Αξιοσημείωτο είναι, πάντως, ότι οι διαγωνιζόμενοι δεν επέλεξαν αβασάνιστα κάποια θέση, εφόσον σχεδόν όλοι αισθάνθηκαν την ανάγκη να αιτιολογήσουν στην τεχνική τους περιγραφή την επιλογή τους.

Αντίθετα, η ελευθερία που δόθηκε στην τροποποίηση του κτιριακού προγράμματος, δεν οδήγησε σε περαιτέρω διερεύνησή του. Σχεδόν όλοι ακολούθησαν το πρόγραμμα του αγωνοθέτη, και μάλιστα με τάσεις επαύξησης των εμβαδών που είχαν προβλεφθεί, μολοντί η πρόταση αυτή είχε επικριθεί στο παρελθόν ως υπερβολικά φιλόδοξη. Η αίθουσα με τα γλυπτά του Παρθενώνα αποτέλεσε το κέντρο της αρχιτεκτονικής σύνθεσης, αλλά και πάλι λίγες ήταν οι μελέτες που παρουσίασαν μια ευέλικτη και τεκμηριωμένη λύση ως προς την αντιμετώπιση της σημερινής πραγματικότητας, κατά την οποία πολλά γλυπτά του Παρθενώνα θα εκτεθούν σε αντίγραφα. Φαίνεται ότι η εκστρατεία του ελληνικού κράτους για τον επαναπατρισμό των μαρμάρων του Παρθενώνα, έστω και αν δεν επηρέασε αρκετά τους υπεύθυνους του Βρετανικού Μουσείου, έπεισε όμως τη διεθνή αρχιτεκτονική κοινότητα!

Πολλοί μελετητές επέλεξαν την ανάπτυξη του μουσείου σε περισσότερες από μία θέσεις. Η Επιτροπή θεώρησε ότι η άποψη αυτή ήταν λύση ανάγκης, που δεν εξυπηρετούσε την εύρυθμη λειτουργία του, εκτός εάν η αρχιτεκτονική πρόταση είχε αντιμετωπίσει τα ιδιαίτερα προβλήματα που προκύπτουν σ' αυτή την περίπτωση ή προσέφερε κάτι νέο στον προβληματισμό για το μουσείο.

Από πλευράς τυπολογίας, στο διαγωνισμό εκπροσωπήθηκαν όλες οι τάσεις της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, οι οποίες έγιναν σεβαστές από την Επιτροπή, αρκεί ο μελετητής να είχε φέρει εις πέρας με συνέπεια τις ιδέες του.

Στις 11 Νοεμβρίου 1990, ο διαγωνισμός τελείωσε με την αναγγελία των βραβείων. Με την έκδοση των αποτελεσμάτων, η Κριτική Επιτροπή ολοκλήρωσε το έργο της και αρχίζει τώρα ο διάλογος για τις επιλογές της. Με αφορμή το συγκεκριμένο θέμα, η κριτική θα προχωρήσει ασφαλώς ως αλυσιδωτή αντίδραση, συμβάλλοντας έτσι στην εξέλιξη της αρχιτεκτονικής σκέψης-προσφορά του διαγωνισμού στους αρχιτέκτονες του καιρού μας.

ΕΡΣΗ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Αρχιτέκτων, γενικός συντονιστής της οργάνωσης του διαγωνισμού και μέλος της Κριτικής Επιτροπής

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι θέσεις που δόθηκαν για τη χωροθέτηση του μουσείου και οι δεσμεύσεις που συνόδευαν καθεμιά, ήταν σύμφωνες με τις υποδείξεις και τις συστάσεις της επιστημονικής επιτροπής και του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, γνωμοδοτικού οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού.

Η οδός Διονυσίου Αρεοπαγίτου θεωρήθηκε πεζόδρομος, σύμφωνα με το «Πρόγραμμα Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων», που προωθείται από το Υπουργείο Πολιτισμού.

ΘΕΣΗ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Πρόκειται για ολόκληρο το οικοδομικό τετράγωνο, που ορίζεται από τις οδούς Διονυσίου Αρεοπαγίτου, Μακρυγιάννη, Χατζηχρήστου και Μητσαίων, συνολικής έκτασης 24.150 τ.μ., όπου διατηρούνται:

α. Το κηρυγμένο διατηρητέο κτήριο του σημερινού Κέντρου Μελετών Ακρόπολεως, το οποίο μπορεί να ενταχθεί λειτουργικά στο νέο μουσείο.

β. Η μικρή εκκλησία των Αγίων Αναργύρων, που βρίσκεται στη βορειοδυτική γωνία του Κέντρου Μελετών Ακρόπολεως.

γ. Το νεοκλασικό κτίριο στη βορειοανατολική γωνία του οικοδομικού τετραγώνου.

δ. Οι τρεις κηρυγμένες διατηρητέες πολυκατοικίες επί της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου.

Από αρχαιολογική άποψη, ο χώρος θεωρήθηκε ότι έχει ερευνηθεί ανασκαφικά και επομένως δόθηκε ελεύθερος για δόμηση, με μοναδική δέσμευση τη διατήρηση ενός αρχαιολογικού ευρήματος στη βορειοανατολική γωνία του τετραγώνου. Ως μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος δόθηκε το ύψος του Κέντρου Μελετών Ακρόπολεως.

ΘΕΣΗ ΚΕΝΤΡΟΥ «ΔΙΟΝΥΣΟΣ»

Πρόκειται για το χώρο που σήμερα καταλαμβάνει το τουριστικό κέντρο «Διόνυσος» καθώς και το χώρο στάθμευσης δίπλα σ' αυτό, συνολικής επιφάνειας 5.895 τ.μ. Το απέναντι τριγωνικό οικοδομικό τετράγωνο, που σήμερα είναι χώρος πρασίνου, δόθηκε ως χώρος εκτόνωσης του μουσείου, με την προϋπόθεση να παραμείνει αδόμητος.

Ο χώρος δεν έχει ερευνηθεί αρχαιολογικά, επομένως είναι πιθανή η ύπαρξη αρχαίων σε μεγάλο βάθος, γι' αυτό και δόθηκε η δέσμευση του περιορισμένου σε βάθος και έκταση υπογείου.

Παράλληλα, για λόγους προστασίας του φυσικού τοπίου και του αρχαιολογικού χώρου, το κτίριο του νέου μουσείου δεν έπρεπε να υπερβαίνει σε ύψος τους δύο ορόφους (ισόγειο και όροφος), από τη στάθμη του δρόμου.

ΘΕΣΗ ΚΟΙΛΗΣ

Βρίσκεται στη δυτική πλευρά του λόφου του Φιλοπάππου, απέναντι από τη συνοικία των Πετραλώνων, από την οποία χωρίζεται με τον περιφερειακό δρόμο του Φιλοπάππου, και πρόκειται για το χώρο που περιλαμβάνει το ημιτελές, ημικυκλικό θέατρο, συνολικής έκτασης 25.434 τ.μ.

Στο χώρο της Κοίλης υπάρχουν εμφανή λαξεύματα στο φυσικό βράχο, δρόμων, σπιτιών και άλλων κτισμάτων, που μαρτυρούν τη μακραίωνη ιστορία του χώρου. Ο μελετητής έπρεπε αυτά να τα σεβαστεί, να τα αναδείξει και πιθανώς να τα εντάξει στον περιβάλλοντα χώρο του μουσείου.

Λόγω της ιστορικής σημασίας του χώρου, η εκokaφή σε βάθος, για δημιουργία υπογείου, έπρεπε να είναι περιορισμένη, ενώ ως μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος δόθηκε αυτό των δύο ορόφων (ισόγειο και όροφος), από τη στάθμη του περιφερειακού δρόμου.

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το Υπουργείο Πολιτισμού, αφού έλαβε υπόψη τα προβλήματα της λειτουργίας του παλιού Μουσείου Ακρόπολεως, τα εκθέματα που πρόκειται να στεγασθούν στο νέο μουσείο, και τις σύγχρονες αντιλήψεις για ένα μουσείο τέτοιου επιπέδου, κατέληξε στο κτιριακό πρόγραμμα που ακολουθεί.

Στο κτιριολογικό πρόγραμμα, το εμβαδόν των χώρων δόθηκε ενδεικτικά, με δυνατότητα τροποποίησής του από το μελετητή, ύστερα από σχετική τεκμηρίωση, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερα ο στόχος του μουσείου. Οι εκθεσιακοί χώροι των έργων της αρχαίας τέχνης προτιμάται να μην κατανεμηθούν σε περισσότερες από μία θέσεις, αλλά να αποτελούν ενιαίο σύνολο.

ΟΙ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Α. Χώρος έκθεσης προδρομικών έργων

Θα εκτεθούν ευρήματα από την Ακρόπολη, χάλκινα και κεραμικά έργα μικροτεχνίας, που χρονολογούνται στην προϊστορική, πρωτογεωμετρική και γεωμετρική περίοδο (εγχειρίδια, πήλινα μυκηναϊκά ειδώλια, δακτυλίδιλοι, προϊστορικά αγγεία, γεωμετρικά όστρακα και ελάσματα).

Β. Χώρος έκθεσης των μεγάλων πώρινων αετωμάτων

Θα εκτεθούν αετωματικά γλυπτά από το Εκατόμπεδον, αρχιτεκτονικά μέλη και γλυπτά, που βρέθηκαν θαμμένα προς Α. του Παρθενώνα και προέρχονται από το γλυπτό διάκοσμο ναϊσκων, θησαυρών και άλλων κτισμάτων.

Γ. Χώρος έκθεσης των μικρών πώρινων αετωμάτων

Στην Ακρόπολη, εκτός από τους μεγάλους ναούς, υπήρχαν στον 6ο αι. π.Χ. και πολλά μικρότερα οικοδομήματα, αγνώστου προορισμού, που έφεραν πλούσιο γλυπτό αετωματικό διάκοσμο. Από αυτά, διασώθηκαν και πρόκειται να εκτεθούν αετώματα (της Ύδρας, του Ηρακλή, τμήμα του «κόκκινου αετώματος», κτλ.) και αρχιτεκτονικά μέλη (τμήματα θριγκών των οικοδομημάτων Α, Β, C και Ε).

Δ. Χώρος έκθεσης των μαρμάρινων αετωμάτων του Αρχαίου ναού της Αθηνάς

Θα εκτεθούν αετώματα (της Γιγαντομαχίας και το σύμπλεγμα Λεόντων και Ταύρου) και αρχιτεκτονικά μέλη από τον Αρχαίο Ναό, που χρονολογείται στον 6ο αι. π.Χ. Τα θεμέλιά του αποκαλύφθηκαν προς Ν. του Ερεχθείου, στη θέση του μυκηναϊκού ανακτόρου. Ο Αρχαίος Ναός περιείχε το ιερότερο από όλα τα είδωλα της θεάς, «το διηπετές ξόανον» της Αθηνάς.

Ε. Χώρος έκθεσης των Κορών και άλλων αρχαϊκών γλυπτών

Θα εκτεθούν περίπου είκοσι Κόρες, καθώς και ανδρικά αγάλματα (Μοοχοφόρος, κτλ.), ιππείς, ζώα, καθιστά αγάλματα, αγάλματα Κορών και τμήματα αναθηματικών κιονίσκων, κτλ.

ΣΤ. Χώρος έκθεσης αγγείων και χαλκών

Θα εκτεθούν όστρακα, χάλκινα αρχαϊκά και έργα αυστηρού ρυθμού του 7ου, 6ου και 5ου αι. π.Χ., που βρέθηκαν στις ανασκαφές της Ακρόπολεως.

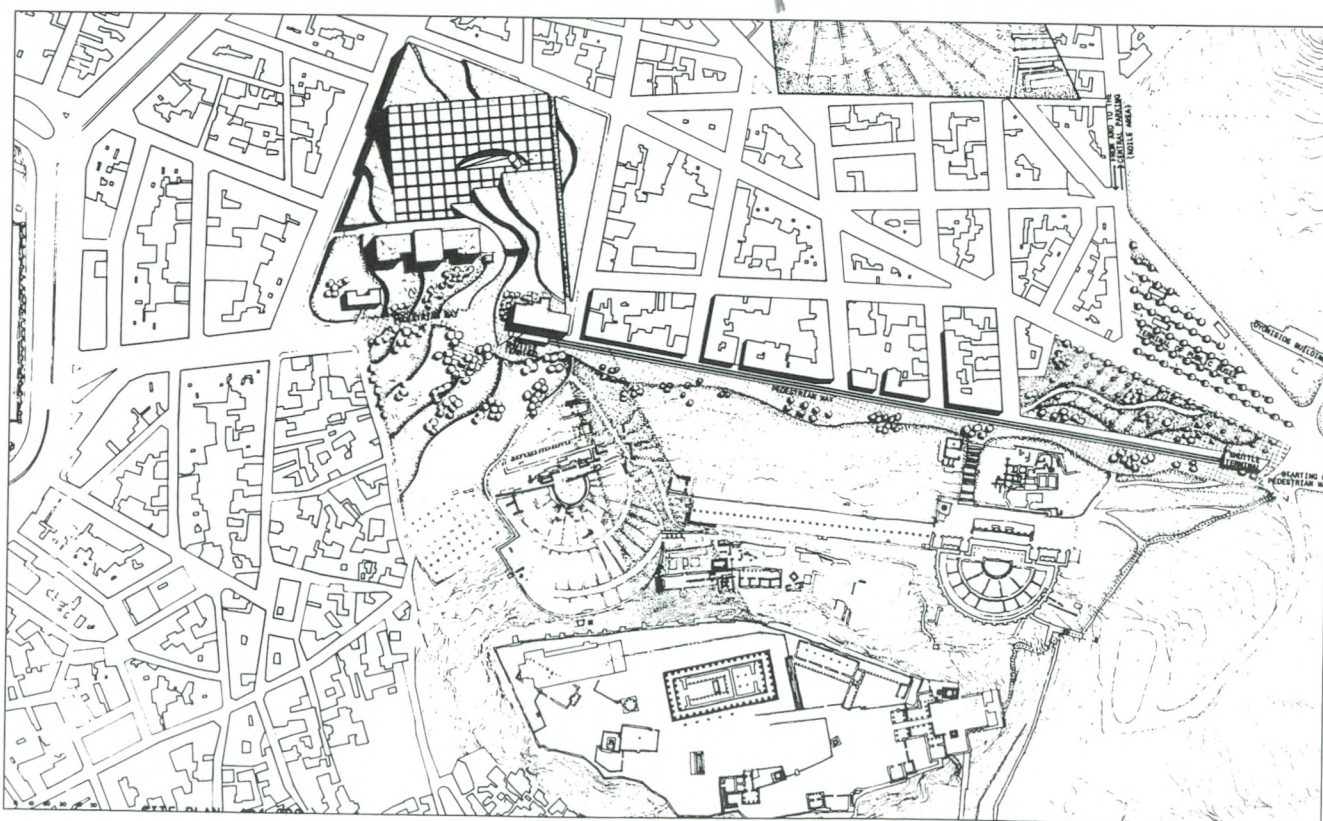
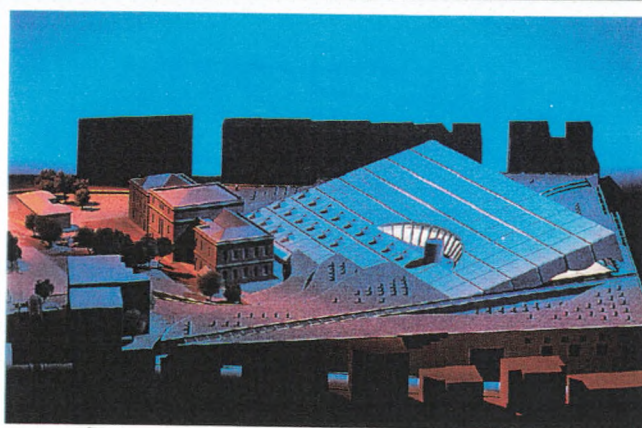
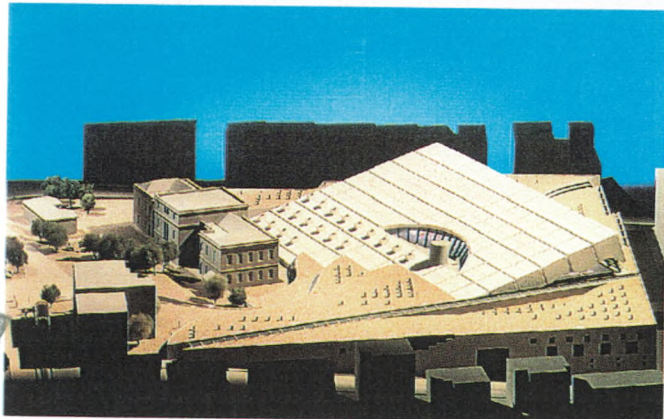
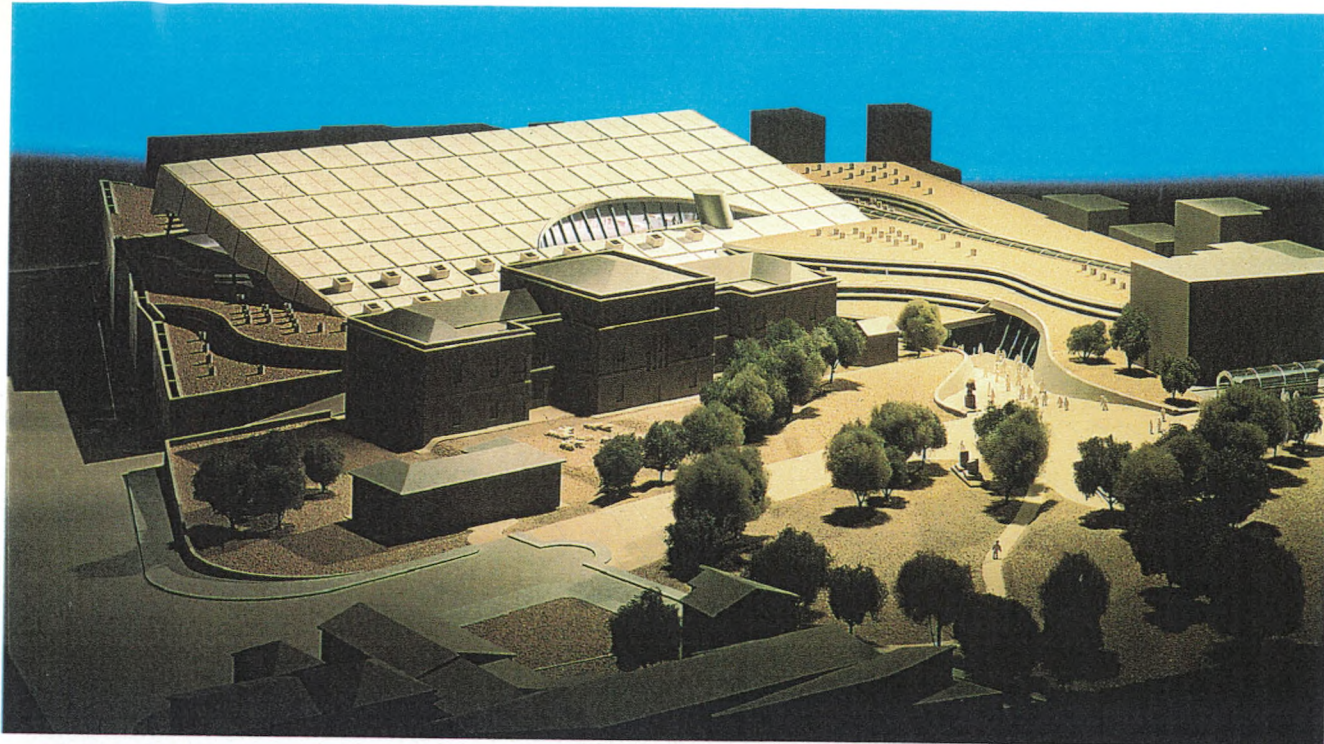
Ζ. Χώρος έκθεσης έργων αυστηρού ρυθμού

Θα εκτεθούν έργα της περιόδου 480-450 π.Χ., όπως ο Ξανθός έφηβος, ο παῖς του Κριτία, η Νίκη του Καλλιμάχου, κτλ.

Η. Χώρος έκθεσης των γλυπτών του Παρθενώνα

Το μεγαλύτερο από τα κλασικά μνημεία της Ακρόπολεως, που δεσπόζει μέχρι σήμερα στον Ιερό Βράχο, είναι ο Παρθενώνας.

Τρεις είναι οι αρχαίοι ναοί, που κτίστηκαν διαδοχικά στην ίδια θέση για τη λατρεία της Αθηνάς Παρθένου. Ο τρίτος στη σειρά, ο Παρθενών ΙΙΙ, είναι δωρικός, αμφιπρόστυλος, περίτερος ναός, με 8 κίονες σε κάθε στενή πλευρά και 17 στο μήκος των δύο μακρών πλευρών. Έχει διαστάσεις στο στυλοβάτη 69,51×30,88 μ. Η κρηπίδα, που αποτελείται από τρεις βαθμίδες, έχει ύψος από την

Δελτία νεκρής διαχειρίσεως

Από την περιοχή του Διονύσου, που θα παραμείνει αδόμητη, ειδικοί δρόμοι για πεζούς και ηλεκτροκίνητα λεωφορεία θα διασχίζουν την οδό Διονυσίου Αρεοπαγίου και θα οδηγούν στο Νέο Μουσείο, στο χώρο του Μακρυγιάννη.

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Επιλέχθηκε αυτός ο χώρος για την ανοικοδόμηση του Νέου Μουσείου, για τους εξής λόγους: Δεν υπάρχουν υπόγεια αρχαιολογικά ευρήματα, υπάρχει συνέχεια με τον Ιερό Βράχο, υπάρχει δυνατότητα συνένωσης με το Κέντρο Μελετών Ακρόπολεως, και τέλος, όντας περιβεβλημένο από τον αστικό ιστό, το νέο κτίριο δε θα παρεμβαίνει στο περιβάλλον.

ΕΝΑ ΑΝΟΙΚΤΟ «ΜΑΤΙ» ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Το Μουσείο Ακρόπολεως κάνει διάλογο με τη μορφή του τόπου, που έγινε η

αυτήν την κατεύθυνση όρασης, η οποία αρχίζοντας από τα χαμηλότερα επίπεδα με τις εκθέσεις των πρώτων χρόνων, ανεβαίνει στις πιο πρόσφατες περιόδους, πλησιάζοντας σταδιακά τη μορφή της σημερινής Ακρόπολεως.

Στα δύο αντίθετα άκρα αυτής της διαδρομής, από πάνω μέχρι κάτω, η θέα ανοίγει με μια σύνθεση όλης της ιστορίας της Ακρόπολεως. Έτσι, τα μνημεία γίνονται ένα με την υλική και κοσμική πραγματικότητα του τόπου, από τον οποίο προήλθαν.

Από την κορυφή της Ακρόπολεως, μέσα από ένα χαώδες αστικό τοπίο, ένα μυστηριώδες «μάτι» παρατηρεί τον ιερό λόφο.

Ο ΧΩΡΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΣ ΣΤΟΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

Συνέχεια, όσον αφορά την αίσθηση του χώρου-παρουσία της Ακρόπολεως.

Μέσα στο μουσείο, ο χώρος ο αφιερωμένος στον Παρθενώνα,

της γης, ενώνονται με ιδανικό τρόπο στη χαμηλότερη κατασκευή του μουσείου, που μοιάζει με υπερυψωμένη επιφάνεια.

Από αυτή την επιφάνεια, η επικλινή οροφή, με το μάτι να επικεντρώνεται στον ιερό λόφο, παρουσιάζει μια έντονη αντιπαράθεση.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΑΠΟΛΑΥΣΗ

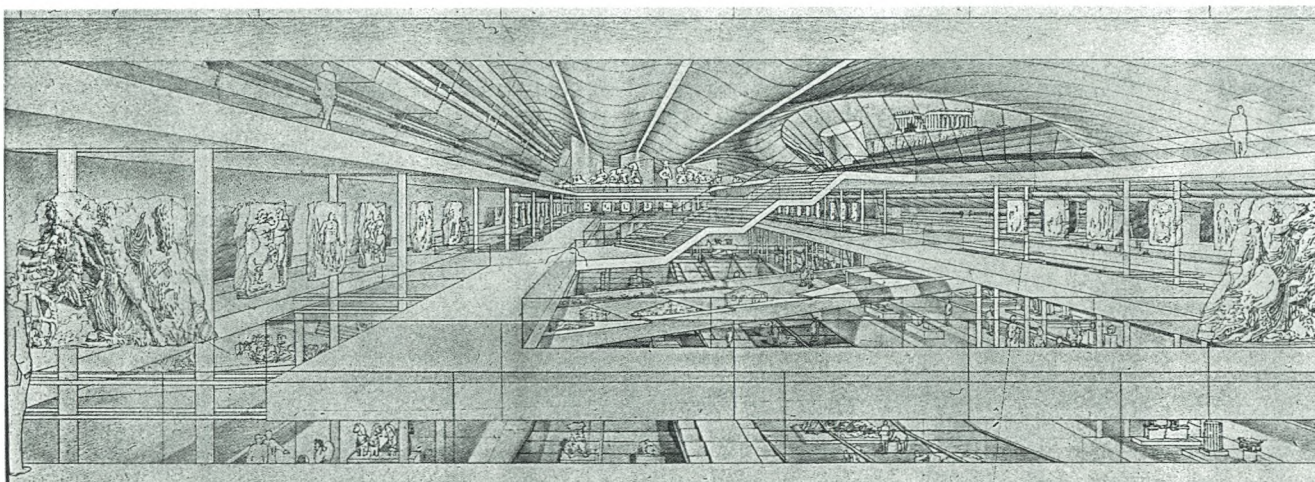
Οι επισκέπτες θα παίρνουν μέρος στο ζωτικό περιεχόμενο του μουσείου, το οποίο δεν είναι μια νεκρή συλλογή αντικειμένων, αλλά μάλλον κάτι που αλλάζει συνεχώς και ξεκινά από τη ίδια τη διάρθρωση του μουσείου.

1. Η δυναμική και ουσιαστική παρουσία της Ακρόπολεως.

Η άμεση θέα προς την Ακρόπολη, η οποία αλλάζει διαρκώς, εισάγει ένα ζωντανό στοιχείο ανάμεσα στα εκθέματα.

2. Η δυναμική και ουσιαστική παρουσία της επιστημονικής ζωής του μουσείου.

Η θέα προς τις αρχαιολογικές αποθήκες,

αφορμή για τη δημιουργία του. Το μοναδικό διακριτικό χαρακτηριστικό, που κάνει αυτό το μουσείο διαφορετικό από οποιοδήποτε άλλο, σε όποιο χώρο εκτίθενται ευρήματα από την Ακρόπολη, είναι το γεγονός ότι περιλαμβάνει την εικόνα-άποψη της Ακρόπολεως, ανάμεσα στις αρχαιολογικές εκθέσεις.

Αυτός ο οπτικός δεσμός είναι ένας αφηρημένος διάλογος μεταξύ του όλου και των μερών του. Αυτός είναι ο λόγος που επιλέχθηκε ο χώρος του Μακρυγιάννη, κάτω από τον ιερό λόφο.

Το βραχώδες περίγραμμα του συνεχίζεται από την αρχιτεκτονική μορφή του μουσείου, το οποίο το έχουμε συλλάβει ως μία τεχνητή γεωλογία, όπου από μία καλά κομμένη πλάκα ανοίγει ένα «μάτι» στην Ακρόπολη.

Στο εσωτερικό, το βλέμμα επικεντρώνεται στην Ακρόπολη και διαμορφώνει τα διαφορετικά επίπεδα του μουσείου με χρονολογική σειρά: στο χώρο κυριαρχεί ο ιδανικός όγκος του Παρθενώνα.

Μια επικλινή διαδρομή υπογραμμίζει

βρίσκεται στο σημείο συμβολής της μορφής του βράχου με την αστική υφή.

Αυτός ο χώρος είναι στην ουσία ένα «κενό», που δεν προσπαθεί να αναπαράγει τις ανεπανόληπτες αναλογίες της Ακρόπολεως, σε σχέση με το χώρο, αλλά μόνο τη στερεομετρία του πιο γνωστού της μνημείου. Ένα ενδιαφέρον αναμνηστικό των πιο διάσημων διαστάσεων και αναλογιών στην ιστορία της αρχιτεκτονικής.

Συνέχεια, όσον αφορά τα περιεχόμενα του μουσείου.

Η ιστορική ενότητα της Ακρόπολεως, που αριθμεί πολλές χιλιετίδες, αναπαράγεται, ενώνοντας και πάλι τα διάφορα μέρη της σε ένα συγκεκριμένο χώρο, στον οποίο η σειρά των διάφορων επιπέδων αντιστοιχεί στη χρονολογική διαδοχή των εκθεμάτων.

Συνέχεια, όσον αφορά τη φυσική και αστική μορφολογία.

Το βραχώδες προφίλ της Ακρόπολεως και η αστική υφή χαμηλότερα, τόσο όμοια με

η οποία γίνεται διαρκώς ενδιαφέρουσα από πάντα διαφορετικές και εναλλασσόμενες δραστηριότητες συντήρησης, θα δημιουργήσει στον επισκέπτη την αίσθηση ότι συμμετέχει σε αυτές τις διεργασίες, και ένα καθαρό ενδιαφέρον για την εσωτερική ζωή των εκθεμάτων.

3. Η δυναμική και ρεαλιστική παρουσία του χρόνου.

Η αίσθηση του χρόνου γίνεται καθαρά αντιληπτή με τη σύνδεση της χρονολογίας του χώρου με τη στρωματογραφία του μουσείου, η οποία επικυρώνεται με τη θέα προς την Ακρόπολη.

4. Δυναμική παρουσία της φυσικής πραγματικότητας του Παρθενώνα.

Τα γλυπτά, εκτιθέμενα σύμφωνα με τις αρχικές τους θέσεις στο χώρο, αντανακλούν δραματικά την πραγματικότητα του Παρθενώνα, υπογραμμίζοντας, τόσο το μεγαλείο της εργασίας των καλλιτεχνών που τα

ΑΘΗΝΑ ΜΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΞΙΣΤΟΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΝΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΣΕ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ.
ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΥΛΟΥ ΛΕΦΑ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΝΙΚΟΥ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Έκδόσεις «Δωδώνη»

Αθήνα — Γιάννινα

1985

Πολυκατοικία, λεπτομέρεια. Β. Κουρεμένος.

των όποιων προσπαθειών για αναπαράσταση του κυρίαρχου πολιτικού και ιδεολογικού συστήματος, που γνώρισε μια πρόσκαιρη άνθιση μόνο στις φασιστικές χώρες τα τελευταία χρόνια της τέταρτης δεκαετίας του αιώνα.

Η συνειδητοποίηση των οικονομικών διεργασιών που συντελούνταν στο χώρο και της επίδρασής τους στη μορφοποίηση της, εντάχθηκε στο πλαίσιο των συλλογισμών που επεδίωκαν τη διάσπαση του ενιαίου χαρακτήρα της πόλης. Ο έλεγχος των οικονομικών παραγόντων της πολεοδομικής εξέλιξης, αντικαθιστώντας τον έλεγχο της μορφής της πόλης, καθιέρωνε έναν έλεγχο των προϋποθέσεων της οικοδόμησης που οι διάφοροι τομείς της, ανάλογα με το οικονομικό υπόβαθρό τους θεωρήθηκαν ανεξάρτητα στοιχεία του τεχνητού περιβάλ-

λοντος.

Τα κριτήρια της αρχιτεκτονικής σύνθεσης άλλαξαν σε μια κολοσσιαία προσπάθεια για τη δημιουργία μιας αισθητικής βασισμένης σε υγιείς ηθικές κατηγορίες.

Με πίστη στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, με τη φιλοδοξία δημιουργίας ενός ουμανιστικού περιβάλλοντος, η βιομηχανία καλείτο από όργανο καταπίεσης και εξαθλίωσης του ανθρώπου, να γίνει η ελπίδα και ο ουσιαστικός καθοδηγητής των προσπαθειών της κοινωνίας. Η απόδοση σ' αυτή, αυτού του ρόλου σήμαινε και την υιοθέτηση της λογικής της, των δυνατοτήτων της, ακόμα και της αισθητικής που δυνάμει περιέκλειε σε αντικατάσταση των παλιότερων μορφών που ήταν σε χρήση την εποχή εκείνη.

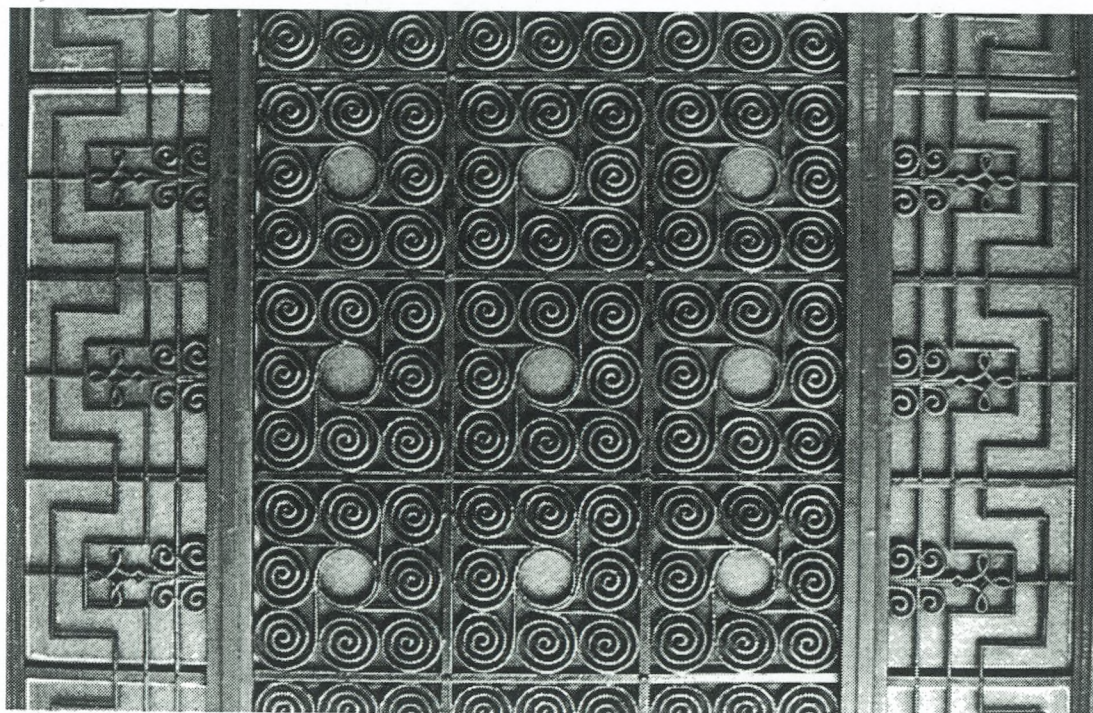
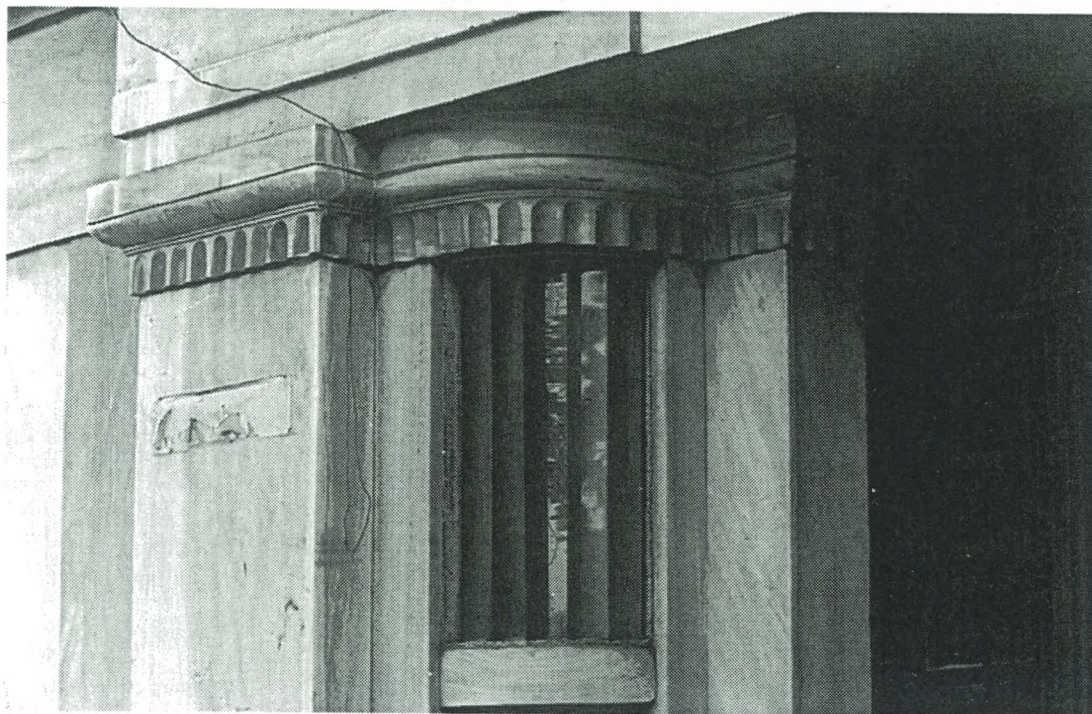
ΝΙΚ. Θ. ΧΟΛΕΒΑΣ

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΤΗΣ "ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ"
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ

LIBRO/ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΠΟΛΕΙΣ

19. Κτίριο στην οδό Διον. Αρεοπαγίτου (1924-25). Αρχιτέκτων: Β. Κουρεμένος.

20. Κτίριο στην οδό Διον. Αρεοπαγίτου. Λεπτομέρεια. Αρχιτέκτων: Β. Κουρεμένος.
21. Κτίριο στην οδό Διον. Αρεοπαγίτου. Λεπτομέρεια κιγκλιδώματος εξώθυρας. Αρχιτέκτων: Β. Κουρεμένος.